

สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดพิษณุโลก

สุพรรณษา หุ่นทอง

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดพิษณุโลก

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถาน
พัฒนา

เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดพิษณุโลก"

ของ สุพรรณษา หุ่นทอง

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัตตา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่อง	สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	สุพรรณษา หุ่นทอง
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา

ประเภทสารนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2564

คำสำคัญ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, การบริหารจัดการ
การศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 136 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเคชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

2. การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่ามีทั้งหมด 14 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2 แนวทาง ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3 แนวทาง ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 3 แนวทาง ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 4 แนวทาง และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 2 แนวทาง

Title STATE AND GUIDELINES FOR EARLY CHILDHOOD
EDUCATION MANAGEMENT FOLLOW THE STANDARDS OF
THE DEVELOPMENT SITE NATIONAL EARLY CHILDHOOD
DEVELOPMENT CENTER UNDER THE LOCAL GOVERNMENT
ORGANIZATION IN PHITSANULOK PROVINCE.

Author SUPHANSA HUNTHONG

Advisor Assistant Professor Tussana Siputta, Ph.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2021

Keywords National Child Development Center's Standards, Education
Management, Administration of Child Development
Centers

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the state and guidelines for early childhood education management follow the standards of the National Early Childhood Development Center of childhood development center under the local government organization in Phitsanulok Province. The researcher has divided the research process into 2 steps: Step 1: Study the state for early childhood education management follow the standards of the National Early Childhood Development Center of childhood development center under the local government organization in Phitsanulok Province. The sample group consisted of administrators or education administrators of local administrative organizations. and head of the Child Development Center from local administrative organizations in Phitsanulok Province, Academic Year 2021, total 136 people. The samples were determined using Krejcie & Morgan tables and randomly sampled using a simple sampling method. A tool for collecting data is a questionnaire. 5 level estimation scale. The statistics used to analyze the data are mean and standard deviation. Step 2 Educational administration of early childhood education of the standards of the National Early Childhood

Development Center of childhood development center under the local government organization in Phitsanulok Province by interviewing 4 qualified persons. Data were analyzed by content analysis.

The results of the research found that

1. A study of the state of early childhood education management of the standards of the National Early Childhood Development Center of childhood development center under the local government organization in Phitsanulok Province Overall, it's at a high level. when considering each aspect. It was found that the aspect with the highest mean was the aspect of promoting family and community participation, followed by the aspect of health promotion and learning management. and the aspect with the lowest average was the systematic management aspect.

2. A study of the guidelines for early childhood education management of the standards of the National Early Childhood Development Center of childhood development center under the local administrative organizations in Phitsanulok province, it was found that there were 14 approaches. Comprising to systematic management 2 approaches. Personnel management 3 approaches. Management of safety environments 3 approaches. Management for health promotion and learning 4 approaches. And promoting family and community participation 2 approaches.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตบุระชีวิน รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรศักดิ์ อุปไมย อธิชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นางสาวปองทิพย์ ศิริวัฒน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล 1 หนองตมศึกษา (จันทง) สังกัดเทศบาลตำบลวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระพร้อมให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าอิสระ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการกองการศึกษา และครู สังกัดเทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ให้คำแนะนำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัยที่ให้คำชี้แนะ ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สุพรรณษา หุ่นทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	13
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	13
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
ขอบเขตของการวิจัย.....	16
นิยามศัพท์เฉพาะ	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ PDCA.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	35
มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก.....	58
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก.....	62
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	64
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก.....	65
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก.....	75
บทที่ 5 บทสรุป.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	100
ประวัติผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

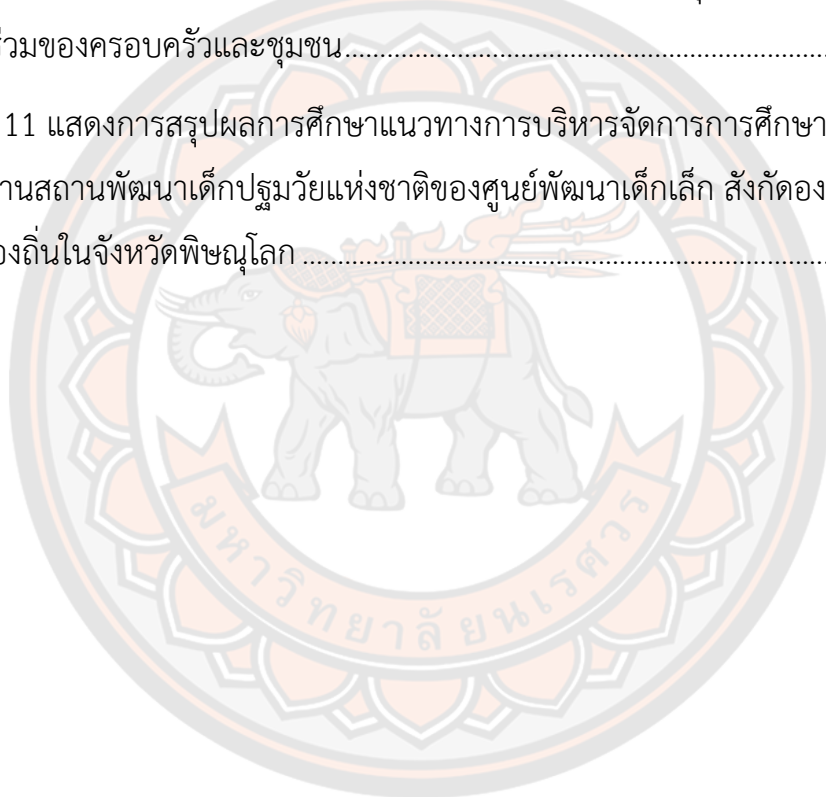
หน้า

ตาราง 1 การสรุปผลการประเมินของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	50
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564	58
ตาราง 3 แสดงวันและเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	63
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม	65
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	66
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	68
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย	69

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้.....71

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน.....73

ตาราง 11 แสดงการสรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	28
ภาพ 2 วงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของ เอ็ดวาร์ด เดมมิง.....	41
ภาพ 3 สรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวงจร คุณภาพ PDCA.....	46
ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งเสริมการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงปฐมวัยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างรากฐานทั้งด้านการเติบโตและพัฒนาการให้กับเด็ก อีกทั้งยังเป็นการบ่มเพาะคุณลักษณะบางประการที่จะติดตัวเด็กไปตลอดช่วงชีวิต รวมถึงผลการศึกษาวิจัยทางประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience) บ่งชี้ว่าการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้าในช่วงอายุ 3 - 6 ปี เป็นช่วงที่มีพัฒนาการสูงสุดที่จะนำไปสู่การจัดการชีวิตให้ประสบความสำเร็จ อ้างอิงจาก James J. Heckman ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ปี 2000 ยังระบุด้วยว่าการลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว สำหรับในระดับนโยบายของประเทศไทยนั้น ประเด็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยถูกให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ต่อมาถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มีเจตนารมณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมกับวัย มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัยใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก และได้ถูกนำมากำหนดไว้ในเป้าหมายและแนวทางทั้งในยุทธศาสตร์ชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นที่เด็กต้องได้รับการดูแลในทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ อาหาร และโภชนาการ การดูแลที่เหมาะสมจากครอบครัว

สถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 18(1) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน

เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นสถานศึกษา โดยให้การศึกษาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีช่วงอายุ 2-5 ปี ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ที่รับการถ่ายโอนของส่วนราชการต่างๆ ให้อยู่ในความดูแล รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ ศูนย์อบรมเด็กในวัด/มัสยิด กรรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับถ่ายโอนจากสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงาน เป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน และบริหารเพื่อกระจายโอกาสให้เด็กในท้องถิ่น และชุมชนต่าง ๆ ได้รับการทางการศึกษาโดยความร่วมมือของชุมชน ให้มีการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็ม ตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับ ที่สูงขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, หน้า 2)

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีการจัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พ.ศ. 2554 แต่ในทางปฏิบัติมีมาตรฐานหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ ที่เน้นการประเมินตามภารกิจของ หน่วยงานของตนเอง และข้อจำกัดของการใช้มาตรฐานเดิมที่ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ 2-5 ปี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ ยังต้องใช้หลายมาตรฐานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมิน ไปพัฒนาเท่าที่ควร ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของภาคส่วนต่างๆ ได้มีหน่วยงานร่วมกัน ดำเนินงานอย่างหลากหลาย เช่น การเพิ่มโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขา ปฐมวัย การมีโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ ครอบคลุมทั่วประเทศ การมีมาตรฐาน ความปลอดภัย คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงเห็นชอบให้คณะกรรมการ พัฒนาคูณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลาง ให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษา สำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา เป็นการปรับกระบวนทัศน์ให้ใช้เด็กเป็นที่ตั้งของ การกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้ง การมีมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำร่วมใช้เป็น หลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกัน คือ

การพัฒนาคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, หน้า 3)

จากรายงานการตรวจประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านปฐมวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า แต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการการจัดการศึกษา คือ 1) หัวหน้าสถานศึกษาแต่ละศูนย์ยังขาดทักษะความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรทำให้ไม่สามารถหาเวลาไปเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง 2) ผู้ดูแลเด็กและพี่เลี้ยงเด็กที่ไม่มีคุณวุฒิด้านการศึกษাপฐมวัยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แก่เด็ก รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษাপฐมวัยขาดความเข้าใจในจิตวิทยาเด็กทำให้เด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งขาดอาคารเรียนของตนเอง และ 4) ขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเข้ามาบริหารจัดการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน (รายงานการตรวจประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563)

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษাপฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษাপฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษাপฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการการศึกษাপฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 102 แห่ง จำแนกเป็น ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษา จำนวน 102 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น 204 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 136 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเคจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอในจังหวัดพิษณุโลก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

- 3.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- 3.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร
- 3.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย
- 3.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้
- 3.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยนำผลการศึกษการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ในขั้นตอนที่ 1 โดยการเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้รับรางวัลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเยี่ยม (Best Practices) ประกอบด้วย

- 1) รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลท่าทอง
- 2) ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่าทอง
- 3) นักวิชาการศึกษา ระดับชำนาญการ เทศบาลตำบลท่าทอง
- 4) ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าทอง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดทำแผนบริหารจัดการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปฏิบัติตามแผน ติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมถึงด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล

1.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดโครงสร้าง คุณสมบัติและอัตรากำลัง การคัดเลือก และการบรรจุ แต่งตั้ง การสร้างขวัญและกำลังใจ รวมไปถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูหรือผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดทำนโยบายและแผนที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคาร บริเวณที่ตั้งภายใน ภายนอก อาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนโยบายต้องเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับผิดชอบทุกระดับได้รับรู้และร่วมกันดำเนินการ รวมไปถึงการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยให้กับเด็กอย่างเป็นระบบต่อไป

1.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดทำแผนและมาตรการในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพเฝ้าระวังการเจริญเติบโตดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นของเด็ก รวมไปถึงการจัดประสบการณ์ และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

1.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดทำแผนและจัดกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการจัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

2. แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน ทุกด้าน โดยจัดประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ การเล่น จากประสบการณ์ตรง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ภายใต้การกำกับ ดูแล ติดตามการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์เป็นวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงเป็นวัยที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

5. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมองให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย สามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

6. การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ต้องนำนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยมาเป็นกรอบและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 2-6 ปี ให้เด็กมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

8. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐานกลางของประเทศที่ใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2562 ที่หน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัดและภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์เรียนรู้ และเล่น มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพเด็กปฐมวัย

9. ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือหัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา หรือนักวิชาการศึกษา ที่หน้าที่ในการประสาน ตาวจสอบ ควบคุม ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน เพื่อดูแลให้เด็กในท้องถิ่นให้มีการเติบโตที่ถูกต้องและมีการพัฒนาการที่ดีสมวัย

10. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการดูแลบุคลากร การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
- 1.2 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 1.3 ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 1.4 การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ PDCA

- 2.1 หลักการของวงจรคุณภาพ PDCA
- 2.2 การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA
- 2.3 ประโยชน์ของวงจรคุณภาพ PDCA

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 3.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3.2 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3.3 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

4. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

- 4.1 ความเป็นมาของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
- 4.2 สาระสำคัญของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ความหมายของเด็กปฐมวัย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2551 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัย ไว้ว่า เด็กซึ่งอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ และให้หมายรวมถึงเด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน ทั้งในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา ซึ่งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กำลังพัฒนาอย่างเต็มที่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า ค) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2 - 5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอสเตส (2004, หน้า 304) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง ช่วงพัฒนาการของมนุษย์ในวัย 8 ขวบปีแรกของชีวิต

คอปเปอร์และเบรดแคมป์ (2009) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Young Children” หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงวัยแรกเกิดถึงแปดปี หรือในช่วงปฐมวัย (Early Childhood) ซึ่งจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

- 1) ช่วงวัยทารกและเตาะแตะ (The Infant and Toddler Years) คือ ช่วงอายุ 0-3 ปี
- 2) ช่วงวัยก่อนเข้าโรงเรียน (The Preschool Years) คือ ช่วงอายุ 3-5 ปี
- 3) ช่วงวัยอนุบาล (The Kindergarten Years) คือ ช่วงอายุ 5-6 ปี
- 4) ช่วงชั้นประถม (The Primary Grades) คือ ช่วงอายุ 6-8 ปี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า 12) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 บริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์ มารดาตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงก่อนคลอดด้วย

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2561, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึง 6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่กำลังสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างสงสัย ช่างซักถาม ชอบค้นคว้าสำรวจ อยู่ไม่นิ่ง ชอบอิสระเป็นตัวของตัวเอง มีลักษณะของการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจึงมักแสดงอารมณ์ต่าง ๆ อย่างเปิดเผย ชอบทำตามและเลียนแบบผู้อื่นในขณะเดียวกันก็มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงเป็นวัยที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

จากการที่มีผู้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์เป็นวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงเป็นวัยที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

2. ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1945, p.200 อ้างถึงในเยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล หรือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ฮิมส์ (Hymes, 1969, p.65 อ้างถึงในเยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะ พิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมองสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาปฐมวัย (early childhood education) หมายถึง การบริหาร การดูแล และการให้คำปรึกษาแก่เด็กจากแรกเกิดจนถึงอายุ 8 ขวบ โดยจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กเข้าด้วยกัน เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัยจะครอบคลุมถึงการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปีให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

กัลญา แก่นแก้ว (2560, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพื่อเป็นการดูแลและสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาเต็มศักยภาพด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้วางรากฐานให้แก่เด็กได้ดำเนินงานโดยมีเจตคติที่ถูกต้องมีนิสัยที่ดีตามความสามารถ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่ทุกด้าน

อมรัตน์ บุญเสนอ (2560, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ให้มีพัฒนาการที่ เหมาะสมกับวัย สามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

ประภาพร เรืองรักษา (2560, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษ ที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะ ในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน

จากการที่มีผู้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมองให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

3. ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของนักจิตวิทยา และนักการศึกษา เยาวพา เดเซคูปต์ (2542, หน้า 13) ดังนี้

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราจนถึงวาระสุดท้าย เขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดู ในระยะปฐมวัยจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต ดังนั้นการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพรวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กจะทำได้ดีที่สุดในช่วงนี้

อลิซาเบธ เฮอร์ลอค (Elizabeth Hurlock) กล่าวว่า วัยเด็กนับเป็นวัยแห่งวิกฤติการณ์ ในการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นระยะสร้างพื้นฐานของจิตใจผู้ใหญ่ต่อไป บุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่แม้ว่า จะมีความแตกต่างไปจากวัยเด็กมากเท่าใดก็ตามแต่จะเป็นความแตกต่างที่ถือกำเนิดจากรากฐาน ในวัยเด็ก

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) มีความเชื่อและเข้าใจว่าสติปัญญาของ มนุษย์มากกว่า 3 ใน 4 จะได้รับการพัฒนาเมื่อเด็ก ซึ่งถ้าหากว่าไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง ความสามารถในการเรียนรู้อาจจะถูกยับยั้ง นอกจากนั้นบลูมยังพบว่าสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญที่จะทำ ให้พัฒนาการของบุคคลชะงักงันหรือเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งแสดงว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการทาง สติปัญญาของเด็กในระยะ 6 ปีแรกของชีวิตมากกว่าในระยะอื่นๆ

กัลยา แก่นแก้ว (2560, หน้า 12) การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญยิ่ง เพราะเด็ก ปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ และถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ อย่าง ถูกต้องเหมาะสม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะทำให้เด็กเจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2563, หน้า 7) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อตัวเด็ก ทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาและสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กสามารถดำรงชีวิตที่ดี ต่อครู ทำให้ครูทราบแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาและหลักสูตร สามารถนำไปใช้พัฒนาเด็ก รวมทั้งจัดประสบการณ์กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ และต่อสังคมคือลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทำให้พลเมืองและสังคมมีคุณภาพ

จากการที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา ปฐมวัย สามารถนำมาสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญยิ่ง ทั้งต่อตัวเด็ก โดยทำให้เด็ก ปฐมวัยพัฒนา และสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กสามารถดำรงชีวิตที่ดี และถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ด้านต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะทำให้เด็ก เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต ความสำคัญต่อครู ทำให้ครูทราบแนวคิดพื้นฐานในการ จัดการศึกษาและหลักสูตร สามารถนำไปใช้พัฒนาเด็ก รวมทั้งจัดประสบการณ์กิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุและความสำคัญต่อสังคมคือลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทำให้พลเมือง และสังคมมีคุณภาพ

4. การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับรัฐจัดการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุข ของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีกรอบแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไว้ 1 แนวทาง ดังนี้ (1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง (3) ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ (4) การสร้างเสริมให้คน มีสุขภาวะที่ดี (5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563, หน้า 3)

นิตยา ภัสสรศิริ และวิศิษฐ์ ลิ้มพัฒนสิริ (อ้างถึงใน ภาคิม จิรจตุรพรกุล, 2560, หน้า 16) กล่าวว่า กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การบริหารการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2559) ขึ้น ภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อีกทั้งพระราชบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดและพัฒนาศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับศักยภาพ และตรงตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบสาระของแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2559) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานต่อไป ซึ่งแสดงว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวคิดที่เน้นการสร้างความพร้อมของเด็กปฐมวัยทุกด้าน ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมีความมุ่งหมายให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้ารับ การศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่งต้อง กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาของตนเอง โดยยึดกรอบจากนโยบายของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นกรอบและแนวทางพัฒนาการจัดการการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและอยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้เด็ก มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

กระทรวงมหาดไทย กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก (ธนพล ดอนชวนชม อ้างถึงใน ภาคิม จิรจตุรพรกุล, 2560, หน้า 29-30) ไว้ดังนี้

1. วางแผนดำเนินการ โดยการกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลา รับผิดชอบและงบประมาณ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินการแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้

1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายแต่ละมาตรฐานว่าจะดำเนินการตามเป้าหมายอย่างใดก่อน-หลัง หรือดำเนินการควบคู่กันไป

1.3 กำหนดวิธีการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ซึ่งอาจจัดทำเป็นปฏิทิน ปฏิบัติงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดวิธีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด

1.4 กำหนดระยะเวลาดำเนินการ

1.5 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบในการติดตาม อาจแบ่งความรับผิดชอบเป็นรายมาตรฐานหรือแต่ละตัวบ่งชี้

1.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามความเหมาะสม

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2.1 ปฏิบัติงานตามแผนปฏิทิน วิธีการที่กำหนด

2.2 รวบรวมผลงานที่ปฏิบัติเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคุมดูแลและสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือปฏิทินตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด

3. การตรวจสอบ

3.1 กำหนดให้มีการตรวจสอบหรือรายงานผลเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบว่าผู้รับผิดชอบแต่ละคนแต่ละคณะได้ปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ จะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร โดยกำหนดเป็นตารางนิเทศ/ตรวจสอบและแบบรายงานที่จะใช้

3.2 ตรวจสอบโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้ง

3.3 แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติทราบเพื่อแก้ไขหรือรวบรวมผลสำเร็จแต่ละมาตรฐาน

4. การปรับปรุงนำผลการประเมินจากการตรวจสอบแต่ละมาตรฐานมาพิจารณา หากมีข้อบกพร่องต้องรีบดำเนินการแก้ไขและพัฒนา ดังนี้

4.1 จัดทำแบบบันทึก การปรับปรุงแก้ไขจากคณะกรรมการตรวจสอบ

4.2 จัดทำแบบรายงาน เมื่อผ่านการปรับปรุงได้ตามเกณฑ์ และรวบรวมผลสำเร็จแต่ละมาตรฐาน

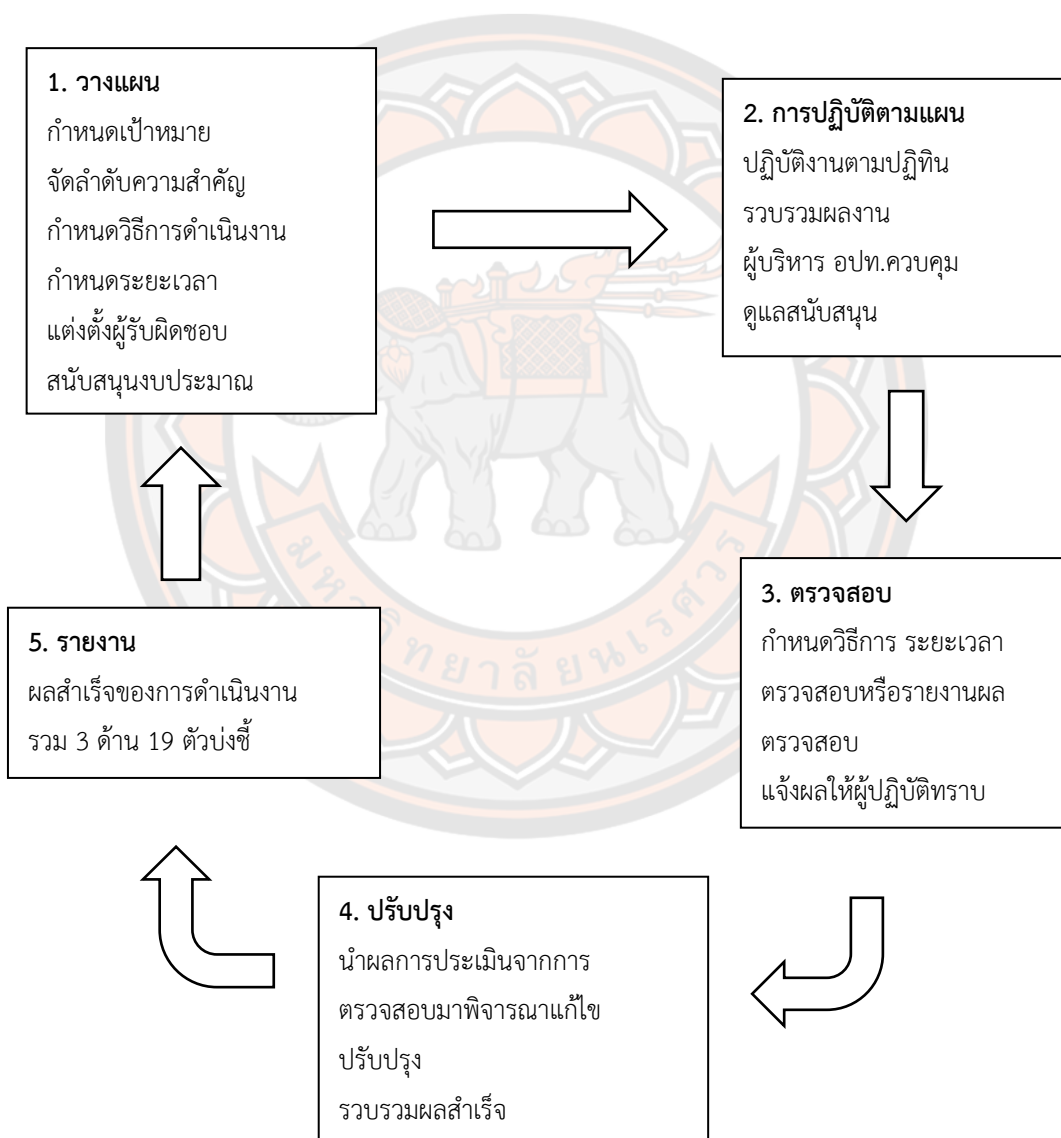
5. จัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

5.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

5.2 วิเคราะห์ตามมาตรฐาน

5.3 เขียนรายงานโดยการจัดทำรายงานผลสำเร็จของผลการประเมินตามมาตรฐาน

ศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ รวม 3 ด้าน 19 ตัวบ่งชี้ จากแนวทางดังกล่าว สรุปเป็นแผนภาพแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ธนพล ดอนชวนชม (อ้างถึงในภาคิม จิรจตุรพรกุล, 2560, หน้า 31)

แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ PDCA

1. หลักการของวงจรคุณภาพ PDCA

สฤษดิ์ สุทธิชีवाल (2555) (อ้างถึงใน ภาควิชา จิรจตุรพรกุล, 2560, หน้า 32) กล่าวว่า เดมมิง (Deming) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้นโดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือไม่ได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่า จะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2556, หน้า 136-137) ได้สรุปหลักการของวงจรคุณภาพไว้ว่า วงจร PDCA นับได้ว่าเป็นหลักการที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งของ Shewhart และ Deming หลักการสำคัญของแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานของการทำงานที่มีความคงเส้นคงวา (Stable) และสามารถทำนายได้ (Predictable) เมื่อใช้หลักการดังกล่าวในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องแล้วจะส่งผลให้งานที่กระทำอยู่นั้นมีคุณภาพตลอดไปภารกิจหลักของการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA มีดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Plan-P) หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาปัญหาการกำหนดเป้าหมายการแก้ปัญหา และการวางแผนแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา ทำให้เกิดรายละเอียดที่พร้อมจะนำไปสู่การปฏิบัติ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหา หรือการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ

3. การตรวจสอบ (Check-C) หมายถึง ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบแล้วว่าได้ผลการกำหนดเป็นมาตรฐานการทำงานเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติตามการแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ

4. การพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง (Action-A) หมายถึง ขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุงหรือ การพัฒนาระบบการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบกพร่องให้เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งอาจจะจำเป็นต้องมีการ วางแผนดำเนินงานใหม่ก็ได้

วิสุตา กุลวรรณ (2558, หน้า 28-29) กล่าวว่า การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผลและมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อ แสวงหาสภาพที่ดีกว่า และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้นำแนวคิดการบริหาร อย่างมีคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสม กับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติและเหมาะสมกับสถานศึกษาตลอดจนสภาพ และความต้องการของสังคม การนำหลักการบริหารงานอย่างมีคุณภาพในการประยุกต์ใช้วงจร คุณภาพ เพื่อบริหารงานสถานศึกษากับกระบวนการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นขอบข่าย และขั้นตอนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดย กำหนดเป้าหมายจัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลขั้นตอนที่ 2 การดำเนินตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่อง จากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุน งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรและดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตาม แผนที่กำหนด ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนโดยจัด ให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบ ระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินตามแผนเพื่อจะทราบว่า ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 การ ปรับปรุง แก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขและ หากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสม ในการวางแผนระยะต่อไปแต่ถ้าผลการประเมินพบว่า งานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผน ครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560, หน้า 39) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน และการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ หากผลลัพธ์ที่ได้ไม่ เป็นไป ตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำ อีกเมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและยกระดับผลลัพธ์ให้สูงขึ้น เรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้กับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็จะช่วยให้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่ดีมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างมีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลกับเด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ธัญญารัตน์ ทองทิพย์ (2563, หน้า 40-41) วงจรคุณภาพจะประกอบไปด้วยการวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และหากไม่ได้ ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีกเมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

จากการที่มีผู้กล่าวถึง หลักการของวงจรคุณภาพ PDCA ดังกล่าว สามารถนำมาสรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน และการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ หากผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีกเมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและยกระดับผลลัพธ์ให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้กับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็จะช่วยให้อำนาจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่ดีมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างมีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลกับเด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

สำหรับวงการการศึกษา สำหรับโรงเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในการบริหารคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อนักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่ หลักสูตรกำหนด สถานประกอบการ และสังคมต้องการ เมื่อกล่าวถึงการบริหารงานคุณภาพ คนส่วนใหญ่จะรู้จักวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle) กันเป็นอย่างดี คือ วงจร Plan - Do - Check - Act หรือ PDCA ซึ่งเรานำมาใช้ในการบริหารงานและในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในการบริหารหากนำวงจร PDCA มาใช้จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดีเพราะจะมีการเป็นไปตามขั้นตอน เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์และถูกต้องมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้และไว้วางใจได้ (อ้างถึงใน ธัญญารัตน์ ทองทิพย์, 2563, หน้า 42)

วิสุตา กุลวรรณ (2558, หน้า 28-29) การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผลและมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า

และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารอย่างมีคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติและเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักการบริหารงานอย่างมีคุณภาพในการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ เพื่อบริหารงานสถานศึกษากับกระบวนการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นขอบข่ายและขั้นตอนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่การเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมายจัดทำแผนตามเป้าหมายแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่อง จากการวางแผนโดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุน งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรและดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนโดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผนเพื่อจะทราบว่า ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขและหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

3. ประโยชน์ของวงจรคุณภาพ PDCA

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2552) (อ้างถึงใน สิทธิเดช ธรรมประชา, 2560, หน้า 17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ PDCA ไว้ดังนี้

3.1 เพื่อป้องกัน

3.1.1 การนำวงจร PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน การวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดีลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ

3.1.2 การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม

3.1.3 การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดขึ้น และมาเกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็นการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

3.2 เพื่อแก้ไขปัญา

3.2.1 ถ้าเราประสบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่สะอาด ไม่สะดวก ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ประหยัด เราควรแก้ปัญหา

3.2.2 การใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้ก็นำมาวางแผนดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3.3 เพื่อปรับปรุง

PDCA เพื่อการปรับปรุง คือ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแต่เราต้องเสาะแสวงหาสิ่งต่างๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม เมื่อเราคิดว่าจะปรับปรุงอะไรก็ได้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง ที่สำคัญ ต้องเริ่ม PDCA ที่ตัวเองก่อนมุ่งไปที่คนอื่น PDCA คือ วงจรที่พัฒนาจากวงจรที่คิดค้นโดย ชิวฮาร์ท (Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น เมื่อเดมมิง (Demming) ประมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพเผยแผ่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้นและช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิต โดยพนักงานเองจนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า "วงจรเดมมิง" ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นตัวอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำคือ

P : Plan	=	วางแผน
D : DO	=	ปฏิบัติตามแผน
C : Check	=	ตรวจสอบ/ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์
A : Action	=	ปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสมตามผลประเมิน

3.3.1 การวางแผน (Plan : P) เป็นส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิง เป็นองค์ประกอบของปัญหา โดยการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีแก้ปัญหา การจัดทำตารางปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีการดำเนินงาน การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล ในขั้นตอนนี้มีการดำเนินการ ดังนี้

3.3.1.1 ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยสมาชิกแต่ละคนให้ความร่วมมือและประสานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

3.3.1.2 เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และสำรวจการดำเนินงาน หรือหาสาเหตุของปัญหาเพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรจะวางแผนและ

ดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางตรวจสอบ แผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น

3.3.1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุ ของความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้ วิธีการเขียนและวิเคราะห์ แผนภูมิหรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิแก้มปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้นเพื่อให้ สมาชิกทุกคน ในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดม ความคิด (Brainstrom) ในการแก้ปัญหาโดยสร้างทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

3.3.1.4 เลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และวิจารณ์ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงาน ให้สามารถบรรลุตาม เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

3.3.2 การปฏิบัติงานตามแผน (DO : D) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ใน ตารางการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้นๆ ความสำเร็จของการนำแผนงานมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิก ตลอดจนการจัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้นๆ ในขั้นตอนนี้ขณะที่ลง มือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนจะต้องมีการปรับแผนใหม่และเมื่อแผนนั้น ใช้งานได้นำไปเป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

3.3.3 การตรวจสอบ (Check : C) หมายถึง การตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมาย ที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตาม แผน ความไม่เหมาะสมของแผนงาน การเลือกใช้เทคนิคที่มาเหมาะสม เป็นต้น

3.3.4 การดำเนินการให้เหมาะสม (Action : A) เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ 3 ขั้นตอน ตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ(C) มาดำเนินการ ให้เหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์ PDCA คือสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานที่กว่าการนำข้อควรปรับปรุงที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอน และสามารถมาปรับปรุงปัญหาได้อย่างต่อเนื่องและลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานได้ด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า ค) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมและพัฒนากิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงมหาดไทย (2560, หน้าคำนำ) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในหลายช่วงอายุ เพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 2-6 ปี ที่เข้ารับการบริการทุกคนให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล มีพัฒนาการที่เหมาะสมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

นิสา โคตรมูล (2561, หน้า 8-9) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคู่มือเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

ชมภิตา พวงดี (2561, หน้า 9) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์และการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย อายุ 2 - 5 ปี ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 18 และมาตรา 4 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

เบญจพร คำคำดี (2562, หน้า 8) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ทิพรัตน์ สวัสดิ์จิตร (2562, หน้า 8) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและ สติปัญญา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง เป็นศูนย์ถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมศาสนา

จากการที่มีผู้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถนำมาสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 2-6 ปี ให้เด็กมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

2. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาลโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคณะกรรมการในการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจาก ชุมชน/อปท. โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กร ประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายฯ มอบหมายเป็นประธาน ยกเว้นศูนย์

อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาสหรือผู้ที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2560 เน้นการพัฒนาเด็กรอบด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม การพัฒนาความคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหา ฯลฯ นอกจากนั้น ยังมีหลักสูตรทางเลือกที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำมาใช้ร่วมกับหลักสูตรแกนกลาง เช่น หลักสูตรมอนเตสซอรี ซึ่งเน้นพัฒนาการและศักยภาพสูงสุดของเด็กด้วยการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หลักสูตรวอลดอร์ฟ เน้นเรื่องการเชื่อมโยงจินตนาการกับธรรมชาติ โดยมีมุมมองว่าเด็กควรได้เล่นอย่างอิสระ หลักสูตรนีโอฮิวแมนนิส เน้นการพัฒนาค้นหาใหม่ด้วยวิธีการด้านบวกในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เป็นคนที่พึ่งตัวเองได้อย่างสมบูรณ์ หลักสูตรโฮสโคป มุ่งเน้นการเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย ให้เด็กคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะทางสังคม เข้าใจการทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น ในส่วนของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับท้องถิ่น มีกลไกสนับสนุนที่ค่อนข้างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นตัวศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอง ซึ่งรับดูแลเด็กอายุ 2-6 ปี ศูนย์พัฒนาครอบครัว โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล อสม. ที่เชี่ยวชาญด้านแม่และเด็ก บ้าน วัด ชุมชน และผู้เล่นอื่นๆ ที่แต่ละพื้นที่มีลักษณะเฉพาะตัวในการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ รวมถึงการบูรณาการโครงการที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาในพื้นที่ อาทิ โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพการให้บริการอนามัยโรงเรียนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ โปรแกรม Thai school lunch ในการทำอาหารให้เด็ก(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, หน้า 8)

(กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) (อ้างถึงใน เกตุทอง เนียมฝอย, 2558, หน้า 41-43) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นบทบาท และภารกิจที่สำคัญ ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ได้มาซึ่งคุณภาพมาตรฐานนั้น บุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์การบริหารพอสมควร จึงจะสามารถนำพาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความร่วมมือ ร่วมใจพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย รวมทั้งบรรลุตามเจตนารมณ์และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดขึ้นไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความรู้ ความเข้าใจที่จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานนั้น ได้กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นระบบการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ

เรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา คือ เรื่องเกี่ยวกับเกณฑ์ อัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา กรอบภารกิจหรือ ขอบข่ายที่มีอยู่ภายในสถานศึกษา มาตรฐานตำแหน่งพนักงาน ความก้าวหน้าของบุคลากรใน สถานศึกษา การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนบทบาทและ หน้าที่ของคณะกรรมการ

1.2 ระบบสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของระบบข้อมูลพื้นฐาน และสารสนเทศที่จำเป็นนำมาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นแบบพิมพ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในสถานศึกษาและการจัดเก็บข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ เพราะข้อมูลสารสนเทศ ต่างๆ ของสถานศึกษานั้น นอกจากจะต้องเป็นเอกสารแบบพิมพ์ที่สำคัญของราชการแล้วยังใช้เป็น หลักฐานข้อมูลสำหรับบริหารจัดการการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือการรายงานผลการ ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติ นอกจากนั้น ยังเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูต้องจัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับการดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นข้อมูลสำหรับการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

1.3 การวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นใน การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน หรือสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ในการ ดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานที่ เป็นรูปธรรมทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งกำหนดแผน ขั้นตอนการดำเนินงานจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงาน โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถ นำไปดำเนินงานให้บรรลุตามนโยบาย เป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงต้องมี ความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการบริหารจัดการแผนพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างดี

1.4 การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานสถานศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากสถานศึกษาจะต้องดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว ยังต้องเตรียมการเพื่อรองรับการ ประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กร มหาชน) หรือ สมศ. ที่ต้องดำเนินการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกๆ 5 ปี ต่อครั้ง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถความเข้าใจในการดำเนินงานให้สถานศึกษาสามารถจัดทำ การประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายในได้อย่างมีมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมทางวิชาการ และการกิจทาง

วิชาการ และทางการบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างมีระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถและลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ก็คือ งานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่ นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคม ได้ว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษา และรายงานต่อสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ใช้วิธีการใดในการพัฒนาผู้เรียนและทราบได้อย่างไร ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ตลอดจน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุผลตาม มาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดให้สูงขึ้นตามศักยภาพของผู้เรียนเช่นกัน ฉะนั้น การประกันคุณภาพ การศึกษาจะต้องประกันในสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ประกอบด้วยภาระงานสำคัญที่มีใช้สิ่งแปลกใหม่แต่กลับเป็นการจัดการที่สร้างความ เข้มแข็งให้สถานศึกษา แต่ทั้งนี้ต้องมีการประสานงานความร่วมมือของทุกคนในสถานศึกษา และการ ดำเนินงานชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้

ราศรี ทองสวัสดิ์ (อ้างถึงใน เกตุทอง เนียมผอย, 2558, หน้า 44) ได้กำหนดหลัก การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมโดยผ่านการเล่น หมายถึง จัดการให้เด็กนั้นได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาเด็กจะทำให้ดีจากกิจกรรม การเล่น

2. ยึดหลักปรัชญาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

3. จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

- 3.1 ด้านร่างกาย ไม่บังคับให้เขียนหนังสือ เพราะการเขียนจะทำได้ดีต่อเมื่อ กล้ามเนื้อนิ้วมือแข็งแรง ที่จะสามารถจับดินสอและขีดเขียนไปในทิศทางที่ต้องการได้ และใช้มือและ ตาให้สัมพันธ์กันได้ การออกกำลังกายจะให้เล่นกลางแจ้งอย่างอิสระและรับประทานอาหารครบ 5 หมู่

- 3.2 ด้านอารมณ์และจิตใจ กิจกรรมที่เหมาะสม เช่น ศิลปศึกษา และการเล่น อย่างอิสระ จัดตารางกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย จะช่วยให้พัฒนาอารมณ์ และจิตใจเป็นอย่างดี

- 3.3 ด้านสังคม ให้โอกาสเด็กได้เล่นร่วมกันอย่างอิสระจะช่วยให้เด็กมีโอกาส ปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระจะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

- 3.4 ด้านสติปัญญา ให้ความรู้ทางพื้นฐานของภาษา คณิตศาสตร์ จากการ ทำกิจกรรมต่างๆ ฝึกการตอบคำถามปลายเปิดเพื่อพัฒนาความคิดของเด็กๆ ความแตกต่างระหว่าง บุคคล เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไป ควรจัดกิจกรรมมุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าการจำแนก

เนื้อหาได้ และการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล มีการประเมินพัฒนาการโดยการสังเกตพฤติกรรม และส่งเสริมพัฒนาการที่ยังด้อยของเด็กแต่ละคน

จากแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ บทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน ทุกด้าน โดยจัดประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ การเล่น จากประสบการณ์ตรง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ภายใต้การกำกับ ดูแล ติดตามการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวงจรคุณภาพ PDCA จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน(Plan : P) การดำเนินการตามแผน (Do : D) การตรวจสอบ (Check : C) และ การปรับปรุงแก้ไข (Action : A) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการของวงจรคุณภาพ PDCA กับการประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ได้กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้มากมาย โดยผู้วิจัยขอนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ หลักการของวงจรคุณภาพ PDCA และการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

การประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560, หน้า 39-46) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามหลักสูตรที่กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งการดำเนินการหรือการจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก จึงเรียกได้ว่าเป็น การบริหารระบบคุณภาพ แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ PDCA นั้น ได้เน้น ขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

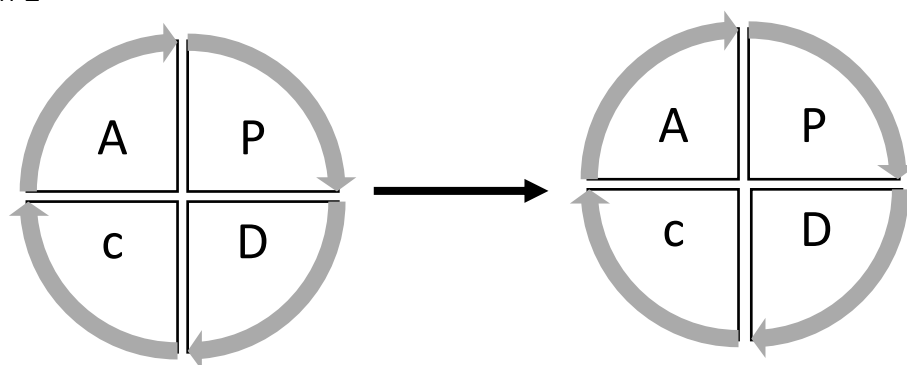
ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check - C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act - A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุดเป็นเหมือนวงจรที่มีลักษณะ

ผังแผนภาพ 2

P = กำหนดแผน

A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้

D = ทำตามแผนที่กำหนด

P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น

C = ตรวจสอบผลกับแผน

D = ทำตามแผนที่กำหนด

A = หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุ A = หากไม่บรรลุแผน ให้วางแผนแก้ไขใหม่

ภาพ 2 วงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของ เอ็ดวาร์ด เดมมิง

ที่มา : กรมวิชาการ (2549) (อ้างในรัฐธรรมนูญ ทอทิพย์, 2563, หน้า 47)

สาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่ A = หากไม่บรรลุแผนให้วางแผนแก้ไขใหม่การบริหารระบบคุณภาพตามแนวคิดข้างต้น คือการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมาย ชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผลและมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจร ต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสานประสานและเลือกสรรกระบวนการขั้นตอนวิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติและความเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545) (อ้างถึงในรัฐธรรมนูญ ทอทิพย์, 2563, หน้า 45-47) อธิบายกระบวนการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของเอ็ดวาร์ด เดมมิง ดังนี้ คือ

1. การวางแผน (Plan) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานผู้รับผิดชอบระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

1.1 การกำหนดเป้าหมาย เป็นการแสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนและใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินการจัดอันดับ

ความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้ทราบว่าเป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใดเพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้นๆ ให้เหมาะสม

1.2 กำหนดแนวทางดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการรวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วย

1.3 การกำหนดระยะเวลา จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่างานใดควรดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อนหรือหลัง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะได้ติดตามงานได้ว่ามีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

1.4 การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายโดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

1.5 การกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าใครรับผิดชอบในเรื่องใด

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานและบุคลากรร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้แล้วสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำต่อไป คือ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด รายฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

2.4 ให้การนิเทศในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานผู้บริหารอาจทำได้โดยสอบถามผู้ปฏิบัติงานหรือให้รายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็นระยะๆ อาจรายงานปากเปล่าหรือจัดทำรายงานเสนอเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล/กลุ่ม/หมวด/ฝ่าย

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check) เป็นกลไกสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตาม

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด

4. การพัฒนาปรับปรุง (Act) เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ให้รวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมแล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

4.1 ในระหว่างการดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 การวางแผนในระยะต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

4.3 การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษา ไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลยแต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็น ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไป สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

สำนักทดสอบทางการศึกษา (ม.ป.ป.) (อ้างถึงใน ภาคิม จิระจตุรพรกุล, 2560, หน้า 42-44) อธิบายถึงหลักการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

ในขั้นการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะเป็นข้อมูลเชื่อมโยงไปสู่ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) เพื่อเป็นพื้นฐานในขั้นการวางแผนพัฒนา (Plan) ทำให้วงจรคุณภาพ PDCA ขับเคลื่อนไปครบวงจรคุณภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) นั้นมีความหมายเป็น 2 นัย กล่าวคือ นัยแรกถ้าพบว่าผลการประเมินคุณภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีก็รักษาวินัยปฏิบัติที่ดี (Best practice) ไว้ ส่วนนัยที่สอง ถ้าผลการประเมินไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อการวางแผนปรับปรุงพัฒนา (Plan) ในปีต่อไป รวมทั้งเรื่องที่ไม่เป็นปัญหาก็ต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกลไกของระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาก็จะขับเคลื่อนสู่การปรับปรุงพัฒนาตามวงจรคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คุณภาพ การศึกษาก็จะพัฒนาขึ้นตามลำดับ แม้แต่มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard) เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติในปีต่อไป ก็ต้องมีการประเมินและปรับปรุงพัฒนาเช่นกัน ดังนั้น สถานศึกษาที่มุ่งสร้างวัฒนธรรม คุณภาพให้ยั่งยืน จำเป็นต้องขับเคลื่อนวงจรคุณภาพ PDCA ให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งด้วยกลวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องนั้น

ประกอบด้วย แนวคิด 4 อย่างคือแนวคิดที่ 1 กระบวนการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด แนวคิดที่ 2 การจัดการความรู้ แนวคิดที่ 3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และแนวคิดที่ 4 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด การใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด เป็นกระบวนการนำข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่สถานศึกษามีอยู่มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน หรือด้านอื่นๆ โดยข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ ได้มาจากการประเมินจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ผลการประเมิน ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการทดสอบระดับท้องถิ่น ผลการทดสอบระดับชาติ เป็นต้น

2. แนวคิดการจัดการความรู้การจัดการความรู้เป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามวงจรคุณภาพ PDCA และทำให้คุณภาพการศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในขั้นตอน A (Act) ซึ่งการดำเนินงานอย่างเหมาะสมจำเป็น จะต้องพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา และแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ แล้วนำไปสู่การกำหนดแผนงานและการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3. แนวคิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เครือข่ายเป็นกลุ่มของบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มหรืออาจมีการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของบุคคล ด้วยความสมัครใจ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันประสานงานเชื่อมโยงกันสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันภายใต้รูปแบบหรือ ระเบียบโครงสร้างที่บุคคลองค์กร หรือสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระต่อกัน

เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนและสถานศึกษาสามารถนำเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เครือข่ายการเรียนรู้ที่สำคัญ มีดังนี้

3.1 บ้านหรือครอบครัว เป็นเครือข่ายการเรียนรู้แห่งแรกและมีความใกล้ชิดกับ ผู้เรียนมากที่สุด ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องของตนเอง ครอบครัว คุณธรรม และจริยธรรม ฯลฯ จาก การปฏิบัติจริงที่บ้าน

3.2 ชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กร หน่วยงาน สถาบัน สถานประกอบการ ฯลฯ ซึ่งเป็นแหล่งรวมของความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ภายใน ชุมชน

3.3 เครือข่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อสื่อดิจิทัล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สื่อโทรคมนาคม มัลติมีเดีย ฯลฯ ที่สามารถนำมาใช้ ในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. แนวคิดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ การนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวคิดหนึ่งสำหรับการปฏิบัติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่แล้วสถานศึกษาจะใช้กระบวนการของวงจร PDCA ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในที่นี้ก็คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ คือ การนำผลการประเมินด้านต่างๆ ของสถานศึกษามาใช้ในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม และทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้นั่นเอง

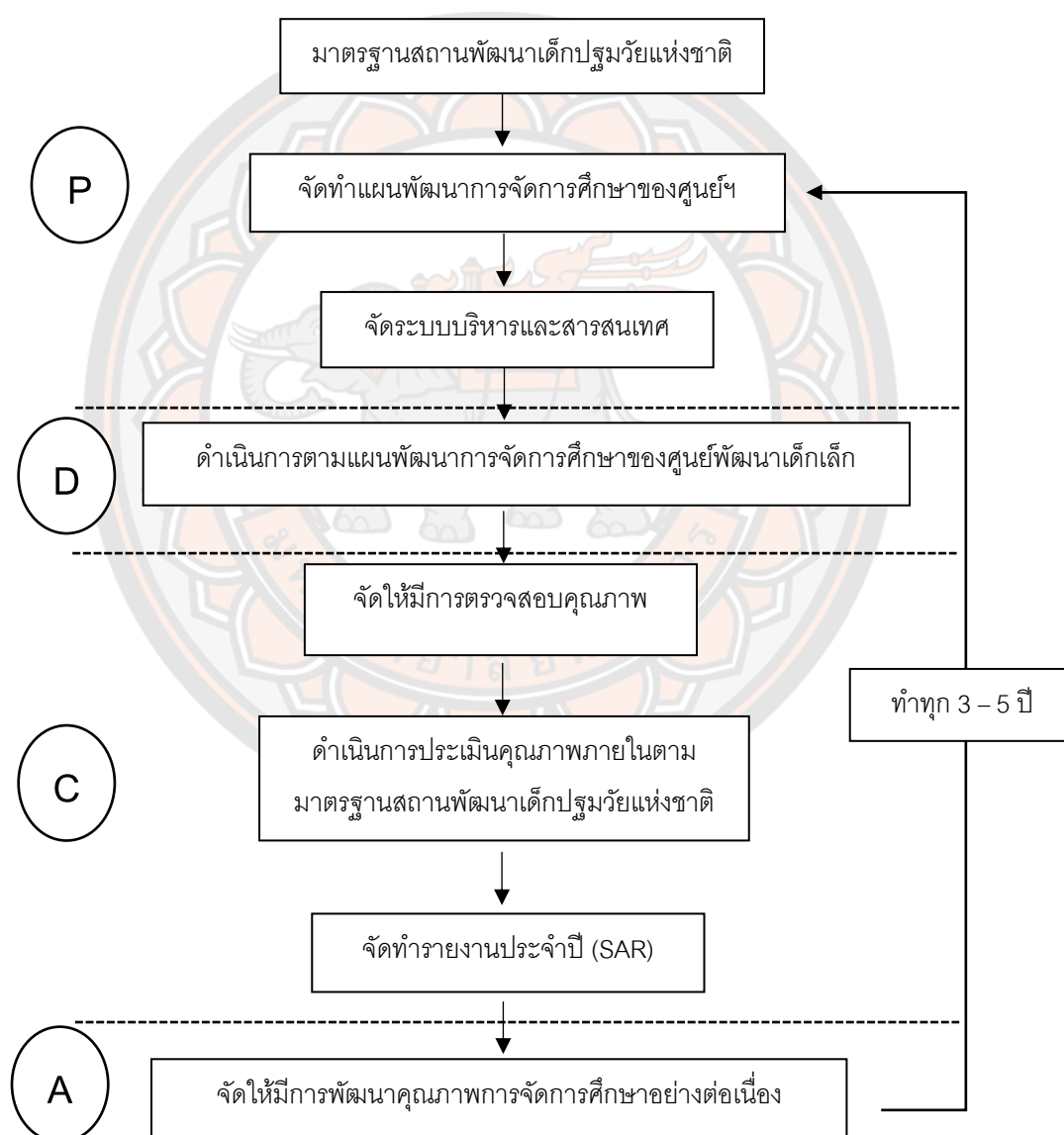
ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560, หน้า 46) กล่าวว่า การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบ ประเมินผลและมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามคาดหวังที่ดีกว่า ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการของวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณทรัพยากร บุคลากรและดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ เปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุง แก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้วในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา สุดท้าย คือ การรวบรวม ผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์แต่ละมาตรฐานมาเขียนรายงาน เพื่อจัดทำเป็นรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับเป็นแนวทางการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นฐานในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สรุปได้ ดังภาพ 3

ภาพ 3 สรุปแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทั้งนี้ จะได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) ได้เห็นชอบให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา โดยมีการประสานงานคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ทั้งสองคณะ (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ อนุบาล) ร่วมกับคณะทำงานปรับปรุงมาตรฐานฯ คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) นับว่าเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ให้ใช้เด็กเป็นที่ตั้งของการกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้ง การมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำ ร่วมใช้เป็นหลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดทำคู่มือมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ประเมิน เพื่อพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่างๆ โดยผู้ใช้มีภูมิหลังและมาจากต้นสังกัดที่แตกต่างกัน การจัดทำคู่มืออันนำไปสู่การปฏิบัติ ดำเนินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ตามตัวบ่งชี้ และแบบประเมินต้องสร้างความเข้าใจ มีข้อมูลที่เหมาะกับการใช้งาน และแหล่งอ้างอิงเพื่อเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป การขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ มีดังนี้ 1.สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ กระบวนการประเมิน ประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วยการใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำหรับบุคลากร ผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยใน 4 กระทรวงหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน 2.จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม 3.ดำเนินการให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ 4 กระทรวง และภาคี เครือข่ายดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติอย่างทั่วถึง เช่น เผยแพร่ในระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ในเว็บไซต์ออนไลน์ สร้างความตระหนักในสื่อสาธารณะเพื่อให้ครอบครัวและสังคมมีส่วนร่วมรับรู้ และพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4.มีการพัฒนาพิจารณารวบรวมข้อมูล สรุปผลการติดตาม และรายงานความก้าวหน้า ผลการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ในระดับท้องถิ่น อำเภอ รายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) รายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ปีละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

2. สาระสำคัญของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่

- มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/ 26 ข้อ
 - มาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการดูแล จัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/ 20 ข้อ
 - มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพเด็กปฐมวัย
 - 3 ก แรกเกิด ถึง 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) จำนวน 2 ตัวบ่งชี้/ 7 ข้อ
 - 3 ข 3 ปี ถึง 6 ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) จำนวน 7 ตัวบ่งชี้/ 22 ข้อ
- งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษามาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งสาระของมาตรฐาน มีดังนี้

2.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ เป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนบริหารจัดการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปฏิบัติตามแผน ติดตามประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล

2.1.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดโครงสร้างคุณสมบัติและอัตรากำลัง การคัดเลือก และการบรรจุ แต่งตั้ง การสร้างขวัญและ กำลังใจ รวมไปถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูหรือผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2.1.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำนโยบายและแผนที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคารบริเวณที่ตั้ง ภายใน ภายนอก อาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนโยบายต้องเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับผิดชอบทุกระดับได้รับรู้และร่วมกันดำเนินการ รวมไปถึงการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยให้กับเด็กอย่างเป็นระบบต่อไป

2.1.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนและมาตรการ ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ฝ้าระวังการเจริญเติบโต ดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นของเด็ก รวมไปถึงการจัดประสบการณ์ และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

2.1.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผน และจัดกิจกรรม ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับตัวเด็กและการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการจัดให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

สำหรับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพนั้น จะเน้นการดูแลพัฒนาและจัดการศึกษาให้เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคล พิจารณาตามตัวบ่งชี้เป็นรายข้อย่อย 4 ระดับคะแนน คือ ไม่ผ่าน (0) ผ่านขั้นต้น (1) ดี (2) และดีมาก (3) นำคะแนนมาตรฐานแต่ละด้าน คิดเป็นร้อยละ แล้วนำมารวมกัน 3 ด้าน เฉลี่ยเป็น คะแนนรวม และนับจำนวนข้อที่ไม่ผ่านต้องปรับปรุง มาเป็นเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสรุปผลการประเมินของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา	
	คะแนนเฉลี่ย	จำนวนข้อที่ต้องปรับปรุง
A ดีมาก	ร้อยละ 80 ขึ้นไป	ไม่มี
B ดี	ร้อยละ 60 - 79.99	1-7 ข้อ
C ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ร้อยละ 40 - 59.99	8-15 ข้อ
D ต้องปรับปรุง	ต่ำกว่าร้อยละ 40	16 ข้อขึ้นไป

ที่มา : มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562, หน้า 13)

ในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานนี้ คือ ระดับคุณภาพ D (ต้องปรับปรุง) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับชุมชนและสังคมจะต้องช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐานขั้นต้นเป็นอย่างน้อยแต่ไม่ควรปรับลดเกณฑ์ให้ต่ำลง เนื่องจากมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยฉบับนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำเป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ เป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร
- 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย
- 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้
- 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกตุทอง เนียมผอย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการ บริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านการจัดการ เรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และด้าน ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในด้านการบริหารสถานศึกษา ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการ การตรวจสอบ และทบทวนการบริหารสถานศึกษาประจำปี ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรนำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้และดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและส่งเสริมให้ครูสำรวจ ความต้องการของผู้เรียน ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการหรือ กิจกรรมที่ใช้และเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสถานศึกษา และด้านระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา

สมพร หงษ์ทอง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลากร และ 3) แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรายการปฏิบัติ จำนวน 29 รายการ จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 รายการ เช่น ระดม ความคิดในการกำหนดวิธีการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร จำนวน 4 รายการ เช่น สรรหาและเลือกสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัย จำนวน 4 รายการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงาน

ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 6 รายการ เช่น จัดประชุมเพื่อระดมความคิด และแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 3 รายการ เช่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวน 7 รายการ เช่น สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างหน่วยงานเพื่อการประสานงานรวดเร็ว

ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการให้ชัดเจน รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความมั่นคงปลอดภัยและได้มาตรฐาน มีระบบป้องกันภัยหรือระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนเด็กและต้องได้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนจะต้องสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็กและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ด้านคุณภาพเด็ก เด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกายจิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เด็กทุกคนต้องรู้จักการรอคอยและมีความอดทน ตลอดจนต้องมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง รู้จักระวังอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

กัลยา แก่นแก้ว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยการดำเนินงานของศูนย์ขาดกระบวนการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เหมาะสมไม่ถูกสุขลักษณะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดโรค ขาดครุภัณฑ์เครื่องเล่นสนาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ขาดระบบการจัดกิจกรรมของการอบรมเลี้ยง

ดู และการให้การศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชน และภาคอื่นๆ ขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ขาดการบูรณาการร่วมกันในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่วนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม ส่วนแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจะต้องมีการเรียกเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษาควรส่งเสริมและ พัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ปรับภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น สวยงามและสะอาดและจัดแหล่งเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและนำหลักสูตรไปใช้จริง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการเป็นเครือข่ายติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนการทำงาน

ชมภิศา พ่วงดี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพสู่มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1)แนวทางการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพสู่มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 3 ด้าน 15 องค์ประกอบ มีจำนวนแนวทางปฏิบัติทั้งสิ้น 95 แนวทาง ดังนี้ 1.1) ด้านการบริหารงาน มี 5 องค์ประกอบ 35 แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ สำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1.2) ด้านการบริหารงบประมาณ มี 5 องค์ประกอบ 31 แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ มีการกำหนดรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ และจัดทำแผนการจัดหางบประมาณและ 1.3) ด้านการบริหารงานบุคคลมี 5 องค์ประกอบ 29 แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ มีการปฐมนิเทศบุคลากรรวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน เป็นต้น และ 2) แนวทางการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพสู่มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 3 ด้าน 15 องค์ประกอบ และ 95 แนวทางปฏิบัติมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เบญจพร ต่ำคำดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ตามกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แนวทางการบริหารจัดการแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย 1) แนวทางด้านการบริหารจัดการ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานให้ชัดเจน มีการวางแผนนำแผนไปสู่การดำเนินงานตามขั้นตอน และประเมินติดตามอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางด้านบุคลากร ควรมีการจัดทำแผนงานบุคลากรกำหนดอัตราส่วนของครูต่อเด็กปฐมวัย

เพียงพอต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) แนวทางด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่งเสริมให้มีการวางแผนฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุและรักษาความปลอดภัย 4) แนวทางด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แผน จัดประสบการณ์เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ 5) แนวทางด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วม เพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 6) แนวทางด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบประสานดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ัญญารัตน์ ทองทิพย์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของ โรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านงานประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านงานนิเทศภายใน ด้านหลักสูตรและการบริหาร หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านงานวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ และ 2) ผลการ เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่า ประสิทธิภาพการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธเนศพล อินทร์จันทร์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้แก่ 2.1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง และมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก 2.2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและพื้นที่ และการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์และการวัดผลประเมินผลตามพัฒนาการอย่างถูกต้อง 2.3) ด้านคุณภาพเด็ก ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและ

การดูแลสุขภาพ อนามัยการกล้าแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิด และการใช้ภาษาในการสื่อ ความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย

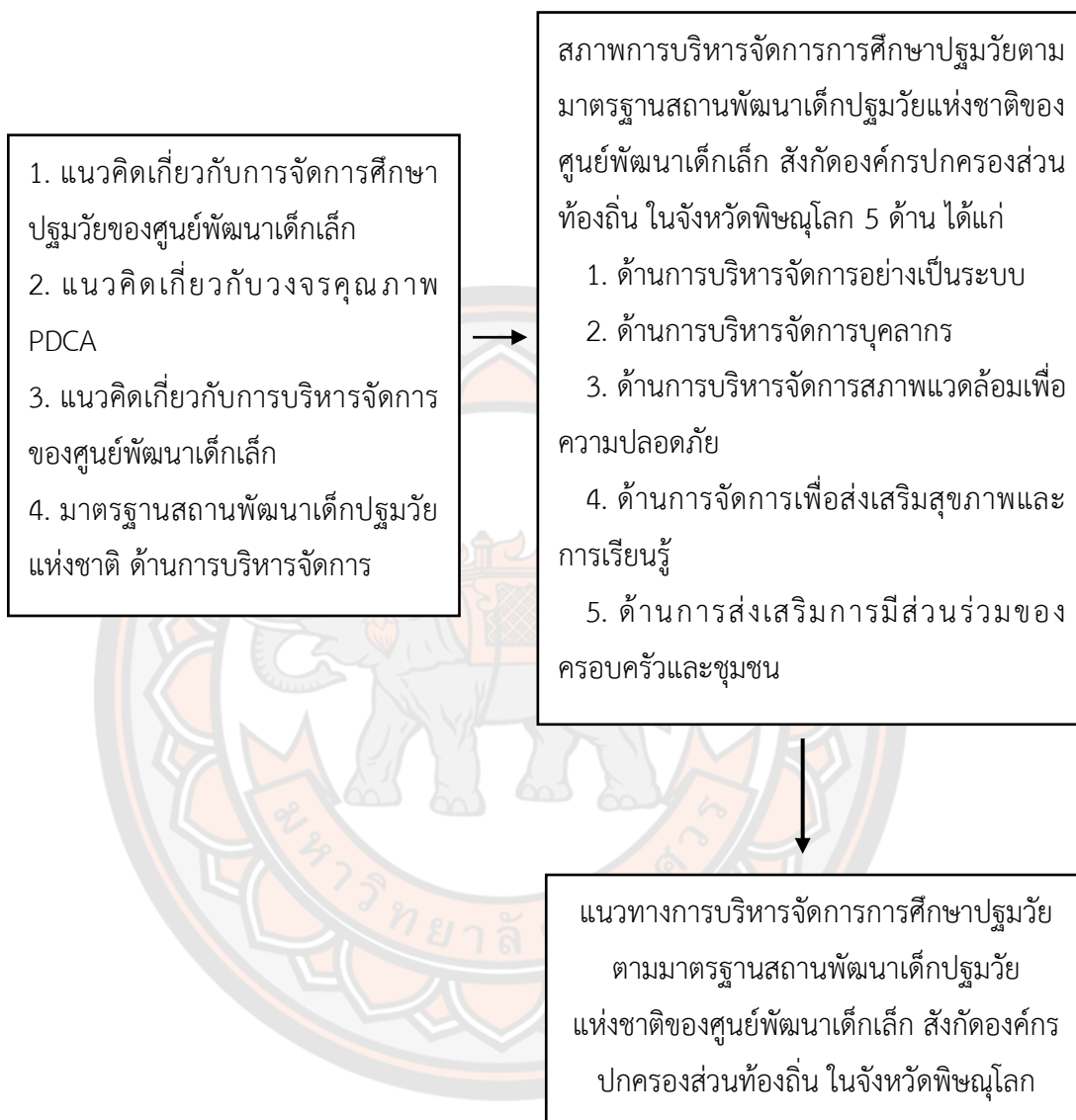
วัชรพร พรณรังษี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความหลากหลายซับซ้อน โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท สภาพแวดล้อมของแต่ละองค์กร ทำให้แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่เหมือนกัน คือเป้าหมาย การจัดการศึกษาที่มุ่งสนองการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ที่ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดจะสามารถตอบสนองความต้องการให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ กำหนดมาน้อยต่างกัน ไป และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบไปด้วยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือหัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองและคณะกรรมการศูนย์ฯ หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามที่กล่าวมาไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2562 ได้มีมติให้ความเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อยกระดับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและใช้เป็น มาตรฐานกลางทั้งประเทศ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล และรับผิดชอบ มีการบริหารจัดการ การประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของท้องถิ่น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการศึกษาสภาพ เพื่อหาแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 102 แห่ง จำแนกเป็น ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษา จำนวน 102 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 102 คน รวมทั้งสิ้น 204 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 136 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเคชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอในจังหวัดพิษณุโลก ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผอ.กอง/ นักวิชาการศึกษา	หัวหน้า สถานศึกษา	ผอ.กอง/ นักวิชาการศึกษา	หัวหน้า สถานศึกษา
เมืองพิษณุโลก	21	21	14	14
บางระกำ	13	13	9	9
พรหมพิราม	14	14	9	9

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผอ.กอง/ นักวิชาการศึกษา	หัวหน้า สถานศึกษา	ผอ.กอง/ นักวิชาการศึกษา	หัวหน้า สถานศึกษา
วัดโบสถ์	7	7	5	5
บางกระทุ่ม	9	9	6	6
วังทอง	12	12	8	8
ชาติตระการ	7	7	5	5
นครไทย	11	11	7	7
เนินมะปราง	8	8	5	5
รวม	102	102	68	68

ที่มา : ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2564

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลกโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน แบบสอบถามที่ใช้มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) (Likert and Resis, 1967, p. 90-99)

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

2.2.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.4 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อความถาม รายนามผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) นางสาวปองทิพย์ ศิริวัฒน์ ครูชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 หนองตมศึกษา(จันทง) สังกัดเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

2.2.6 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ค หน้า 106)

2.2.7 นำเสนอแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของคอนบัค (Cronbach) พบว่า อยู่ในระดับ 0.95 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง หน้า 113)

2.2.8 นำข้อมูลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดของผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านทางระบบเทคโนโลยีโดยใช้ Google Form เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป แบบสอบถาม จำนวน 136 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 122 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 89.71

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้รับรางวัลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเยี่ยม (Best Practices) ดังนี้

- 1) นายไพศาล นวลทิม รองนายกเทศมนตรีตำบลท่าทอง
- 2) นายรัชชัย สอนหาจักร ผู้อำนวยการกองการศึกษา
- 3) นางสาวรุ่งนภา สังข์ศรี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ กองการศึกษา
- 4) นางสาวมุกดาพร เหียงแก้ว ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าทอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร
3. ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย
4. ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้
5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหาตามที่กำหนด

2.2.2 สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากแบบสอบถามในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมการศึกษาในขั้นตอนที่ 1

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือพร้อมทั้งแบบสัมภาษณ์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 คน ด้วยตนเอง จากนั้นประสานเรื่องกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 20 - 21 ธันวาคม 2564 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงวันและเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	ชื่อ - นามสกุล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	วันที่สัมภาษณ์	เวลา
1	นายไพศาล นวลทิม	20 ธันวาคม 2564	10.00 น.
2	นายรัชชัย สอนหาจักร	20 ธันวาคม 2564	13.00 น.
3	นางสาวรุ่งนภา สังข์ศรี	21 ธันวาคม 2564	10.00 น.
4	นางสาวมุกดาพร เขียงแก้ว	21 ธันวาคม 2564	11.00 น.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 คน แล้วสรุปเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและแนวการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือนักวิชาการการศึกษา	58	47.5
2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	64	52.5
รวม	122	100.0

จากตาราง 4 พบว่า จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือนักวิชาการการศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดังปรากฏในตาราง 5-10

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ผู้บริหารฯและ หัวหน้าสพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	4.13	0.52	มาก	5
2	ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	4.24	0.46	มาก	4
3	ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย	4.29	0.42	มาก	3
4	ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และการเรียนรู้	4.33	0.57	มาก	2
5	ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ครอบครัวและชุมชน	4.34	0.51	มาก	1
รวม		4.27	0.44	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ = 4.33) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าสพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการ ของชุมชนในการจัดทำแผน	3.70	0.71	มาก	7
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามมาตรฐานที่กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด	4.71	0.49	มากที่สุด	1
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย และ แผนการบริหารจัดการ ครอบคลุมถึงด้าน ต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และ สิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูลที่ดี	4.27	0.75	มาก	2
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตามนโยบายและ แผนการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล	4.18	0.77	มาก	3
5	คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก มีบทบาทในการกำหนดทิศทาง และบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.08	0.79	มาก	4

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบ	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าสพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และ สิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล	4.08	0.70	มาก	4
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลจากการประเมิน ไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และ ด้านการจัดการข้อมูล	3.90	0.86	มาก	6
รวม		4.13	0.52	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย และแผนการบริหารจัดการครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูลที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดทำแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการบุคลากร

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าสพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดโครงสร้าง คุณสมบัติ และอัตรากำลัง ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด	4.22	0.83	มาก	5
2	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสม พอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ	4.10	0.80	มาก	6
3	ศูนย์พัฒนาเด็กจัดทำกระบวนการคัดเลือกบุคลากรอย่างถูกต้อง และเป็นระบบ	3.89	0.88	มาก	7
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการทำงานของบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด	4.39	0.55	มาก	1
5	ศูนย์พัฒนาเด็กส่งเสริมความมั่นคงและความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับบุคลากร	4.38	0.52	มาก	3
6	ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	4.39	0.49	มาก	1
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	4.33	0.61	มาก	4
รวม		4.24	0.46	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการทำงานของบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กส่งเสริมความมั่นคงและความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กจัดทำกระบวนการคัดเลือกบุคลากรอย่างถูกต้อง และเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าสพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำนโยบายและแผน ที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคาร บริเวณที่ตั้ง ภายใน ภายนอกอาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุก ชนิด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.10	0.67	มาก	8
2	หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายนโยบายให้ ผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคน ได้รับรู้และปฏิบัติ	4.25	0.61	มาก	5
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ค้นหาจุด เสี่ยง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเป็น ระยะอย่างต่อเนื่อง	4.34	0.54	มาก	4

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าศพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอาคารมั่นคง ปลอดภัย	4.56	0.53	มากที่สุด	1
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องสุขาสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ	4.49	0.56	มาก	2
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ ปลอดภัยและเพียงพอกับเด็ก	4.38	0.58	มาก	3
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเตรียมความพร้อม และการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมการป้องกันอุบัติเหตุ	4.25	0.90	มาก	5
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อ ความปลอดภัย	4.19	0.43	มาก	7
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการ ประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร จัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ของเด็กอย่างเป็นระบบ	4.09	0.80	มาก	9
รวม		4.29	0.42	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอาคารมั่นคง ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องสุขาสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กได้นำผลจากการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยของเด็กอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	ผู้บริหารและหัวหน้าศพด. (n=122)		ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ	4.33	0.62	มาก	5
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น	4.40	0.57	มาก	3
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุงประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค	4.34	0.75	มาก	4
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพื้น/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาดปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก	4.43	0.78	มาก	2
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	4.45	0.66	มาก	1

ข้อ	ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริม สุขภาพและการเรียนรู้	ผู้บริหารฯ และหัวหน้าศพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	4.30	0.54	มาก	6
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการ ประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง	4.09	0.84	มาก	7
รวม		4.33	0.57	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่/มุม ประสพการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งฟัน/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ข้อ	ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของครอบครัวและชุมชน	ผู้บริหารฯและ หัวหน้าศพด. (n=122)		ระดับการ ปฏิบัติงาน	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการการประ สัมพันธ์และการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.26	0.59	มาก	4
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสื่อสารเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่าง ผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับตัว เด็กและการดำเนินงาน	4.45	0.59	มาก	2
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจ อันดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง	4.50	0.53	มาก	1
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้ความรู้แก่ชุมชน เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มี พัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย	4.36	0.63	มาก	3
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้กับ เด็กและชุมชน	4.14	0.72	มาก	5
รวม		4.34	0.51	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้กับเด็กและชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน โดยนำผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

1.1 ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ควรสำรวจความต้องการของชุมชน วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมากที่สุด ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...เราควรจะมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ทราบถึงสภาพ และขีดความสามารถในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วสรุปข้อมูลที่ได้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ควรระดมความคิดเห็น วิเคราะห์บริบทของชุมชน และสำรวจความต้องการของผู้ปกครองในการประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นถึงเป้าหมายในการส่งบุตรหลานมาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...เราควรสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง โดยการใช้แบบสอบถาม และสำรวจความต้องการของชุมชนโดยการทำประชาคมหมู่บ้าน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...เราควรศึกษาบริบทของชุมชนในด้านต่างๆ โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือการใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัญหาที่เห็นว่ามีผลกระทบต่อชุมชนและผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการระดมความคิดเห็นในฐานะตัวแทนของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนดำเนินการจัดทำแผนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...เราสามารถดึงคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ของชุมชน เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนสถาน, สาธารณสุข, การศึกษา, ผู้แทนชุมชน และผู้แทนจากผู้ประกอบการ เราจะได้ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ก่อนการจัดทำแผนให้ครอบคลุมทุกด้านและตรงตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...เราควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการระดมความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลวิเคราะห์ก่อนการจัดทำแผนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร

2.1 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรครู และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ตรงกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดคุณสมบัติของครูและผู้ดูแลเด็กให้มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย หรือวิชาเอกทางการศึกษาอื่น แต่ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีเอกสารรับรองการทำงาน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องกำหนดคุณสมบัติของครูและผู้ดูแลเด็กก่อนการคัดเลือกให้ตรงกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ รวมไปถึงการพิจารณาความสามารถพิเศษที่จะนำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์กับเด็กและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

2.2 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการสรรหาบุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติหรือกำหนดไว้อย่าง

เคร่งครัด เพื่อให้ได้บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...การดำเนินการสรรหาบุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กควรเป็นไปตามขั้นตอนการสรรหาที่กฎหมายกำหนดไว้

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...การสรรหาบุคลากรครูหรือผู้ดูแลเด็ก ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่ตรงกับมาตรฐานกำหนด และต้องดำเนินการสรรหาให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...การดำเนินการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำหนดกรอบภาระงานของแต่ละตำแหน่ง เพื่อกำหนดคุณสมบัติให้ตรงกับความต้องการและภาระงาน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

2.3 ผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการทำงานของบุคลากร รวมไปถึงการจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...นักวิชาการศึกษา และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องร่วมมือกัน ติดตาม พร้อมให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการปฏิบัติงานของครูและผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรควรจัดการฝึกอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการให้ต่อเนื่อง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...ควรมีการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

3.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัย ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบรับทราบและปฏิบัติ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ควรมอบหมายบุคลากรฝ่ายงานอาคารสถานที่และความปลอดภัย ดูแลและรับผิดชอบงานด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดความปลอดภัยกับผู้เรียนมากที่สุด

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

3.2 ผู้บริหาร และครู ควรนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็ก มาจัดทำแผนหรือโครงการ ที่สามารถติดตามประเมินผล และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหาร และครู ควรนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็ก มาจัดทำแผนหรือโครงการให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ควรมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่สามารถติดตามประเมินผล และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...จัดทำโครงการ/แผน ในการปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร สนามเด็กเล่น ห้องน้ำ ห้องอาหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

3.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดประชุม ติดตามผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขได้ทันที ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ควรมีการประชุม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและปรับปรุง พัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพแวดล้อมที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยสำหรับผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

4.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กเป็นรายบุคคล และนำผลการประเมินนั้น ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางดูแลพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็กรายบุคคล ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรนำผลการประเมินพัฒนาการ เด็กแต่ละห้องเรียน ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางดูแลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...ครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาให้กับเด็กเป็นรายบุคคล

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

4.2 ครูควรพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปี การศึกษาต่อไป

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนหรือกิจกรรมการ เรียนรู้อื่นๆให้ตรงความต้องการของผู้เรียนและสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เหมาะสมตามวัย

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...ครูควรประเมินพัฒนาการหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ของเด็กให้มีความก้าวหน้าที่ดีขึ้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

4.3 ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ครูควรแจ้งผลการประเมินด้านสุขภาพและผลการเรียนของเด็กให้ผู้ปกครองทราบด้วย

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...แจ้งผลการประเมินของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามวัย ควรแนะนำและขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาและติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้ดีขึ้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...ผู้บริหารจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ทั้งครูและผู้ปกครองในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

4.4 ผู้บริหารควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดูแลสุขภาพเด็ก และใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารควรจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือในการดูแลสุขภาพของเด็ก และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และได้มาตรฐาน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

5.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากชุมชนให้บริหารเป็นผู้แต่งตั้ง เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารต้องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมอบหมายงานให้กับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการรับผิดชอบดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...สร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนของชุมชน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

5.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน รวมไปถึงการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1)

...ผู้ที่ได้รับมอบหมาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาภายในชุมชน เพื่อจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2)

...หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูเชิญชวนผู้ปกครอง หรือปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ภายในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากร ให้ความรู้กับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3)

...ตัวแทนของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนในเรื่องของการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน

(ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 4)

ตาราง 11 แสดงการสรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก

ด้าน	แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก
1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	1.1 ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ควรสำรวจความต้องการของชุมชน วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทและความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมากที่สุด 1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการระดมความคิดเห็นในฐานะตัวแทนของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนดำเนินการจัดทำแผนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	2.1 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรครู และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ตรงกับมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ 2.2 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการสรรหา บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่ กระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติหรือกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้ บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่ตรงตาม ความต้องการของผู้เรียนและที่กฎหมายกำหนดไว้ 2.3 ผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการทำงานของบุคลากร รวมไปถึง การจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

ด้าน	แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก
3. ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย	3.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัย 3.2 ผู้บริหาร และครู ควรนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็ก มาจัดทำแผนหรือโครงการที่สามารถติดตามประเมินผล และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง 3.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดประชุม ติดตามผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขได้ทันที
4. ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	4.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และนำผลการประเมินนั้น ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางดูแลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล 4.2 ครูควรพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย 4.3 ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 4.4 ผู้บริหารควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดูแลสุขภาพเด็ก และใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเพียงพอ และได้มาตรฐาน

ด้าน	แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก
5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	5.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากชุมชนให้บริหารเป็นผู้แต่งตั้ง เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน รวมไปถึงการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. แนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันศึกษา วิเคราะห์แต่ละตัวชี้วัดรายด้านให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนาให้ถูกจุด ซึ่งจะส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ตรงตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่กำหนดเกณฑ์ไว้แต่ละตัวชี้วัด
2. การบริหารจัดการของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ควรคำนึงถึงบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ๆ ด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 136 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเคชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอในจังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก แบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย และแผนการบริหารจัดการ ครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูลที่ชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดทำแผน

1.2 การบริหารจัดการบุคลากร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการทำงานของบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กส่งเสริมความมั่นคงและความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับบุคลากร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กจัดทำกระบวนการคัดเลือกบุคลากรอย่างถูกต้อง และเป็นระบบ

1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอาคารมั่นคงปลอดภัย รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องสุขาสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็กอย่างเป็นระบบ

1.4 การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปรงฟัน/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง

1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็ก เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้กับเด็กและชุมชน

2. ผลการศึกษาแนวการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีแนวทาง ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ควรสำรวจความต้องการของชุมชน วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบท และความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมากที่สุด

2.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการระดมความคิดเห็นในฐานะตัวแทนของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนดำเนินการจัดทำแผนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

2.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร มีแนวทาง ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรครู และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ตรงกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้

2.2.2 ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการสรรหาบุคลากรครู และผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติหรือกำหนดไว้อย่าง

เครื่องคิด เพื่อให้ได้บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและที่กฎหมายกำหนดไว้

2.2.3 ผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการทำงานของบุคลากร รวมไปถึงการจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย มีแนวทาง ดังนี้

2.3.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัย

2.3.2 ผู้บริหาร และครู ควรนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็ก มาจัดทำแผนหรือโครงการ ที่สามารถติดตามประเมินผล และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2.3.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดประชุม ติดตามผลการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขได้ทันที

2.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้

2.4.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และนำผลการประเมินนั้น ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางดูแลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล

2.4.2 ครูควรพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย

2.4.3 ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.4.4 ผู้บริหารควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดูแลสุขภาพเด็ก และใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน

2.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน มีแนวทาง ดังนี้

2.5.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากชุมชนให้บริหารเป็นผู้แต่งตั้ง เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน รวมไปถึงการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย เรื่อง สภาพและแนวการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และมาตรฐานดังกล่าวยังได้กำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้กระบวนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นแนวทางในการดำเนินงานอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของชนพล ดอนชวนชม (อ้างถึงใน ภาคิม จิระจตุรพรกุล, 2560, หน้า 29-30) กระทรวงมหาดไทยกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ดังนี้ 1) วางแผนดำเนินการ โดยการกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบและงบประมาณ 2) การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุงนำผลการประเมินจากการตรวจสอบแต่ละมาตรฐานมาพิจารณา หากมีข้อบกพร่องต้องรีบดำเนินการแก้ไขและพัฒนา

2. ผลการศึกษการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดทำแผน ปัญหาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเพิ่งเริ่มต้นในการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดความรู้และความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานดังกล่าว และขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

และชุมชน เพื่อให้ทราบความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของเบญจพร คำคำดี (2562) เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ตามกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และสอดคล้องกับแนวคิดของกัลยา แก่นแก้ว (2560) เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยการดำเนินงานของศูนย์ขาดกระบวนการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เหมาะสมไม่ถูกสุขลักษณะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดโรค ขาดครุภัณฑ์ เครื่องเล่นสนาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ขาดระบบการจัดกิจกรรมของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชน และภาคอื่นๆ ขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ขาดการบูรณาการร่วมกันในการดำเนินงาน ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่วนด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าควรมีแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยยึดหลักการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ควรสำรวจความต้องการของชุมชน วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของชุมชน และควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการระดมความคิดเห็น ในฐานะตัวแทนของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนดำเนินการจัดทำแผนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานและตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนอย่างแท้จริง ควรเกิดจากความร่วมมือจากทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิด

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามหลักสูตรที่กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งการดำเนินการหรือการจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าวเป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับเป็นแนวทางการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA

3.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรครู และผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ ในการดำเนินการสรรหาบุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติหรือกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและที่กฎหมายกำหนด และควรติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการทำงานของบุคลากร รวมไปถึงการจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสรรหาบุคลากรครูที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมในการดูแล และการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการติดตาม และประเมินผลการสอนของบุคลากรครูอย่างต่อเนื่อง และจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนนับเป็นภารกิจหลักของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคิม จิระตุรพรกุล (2560) เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนเด็กและต้องได้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนจะต้องสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็กและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ ต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร คำคำดี (2562) เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร ควรมีแนวทางการบริหารจัดการ ขั้นตอนในการปฏิบัติ (Do) มีการจัดทำแผนงานบุคลากรกำหนดอัตราส่วนของครูต่อเด็กปฐมวัยเพียงพอต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็กทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก/

ผู้ดูแลเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศพล อินทร์จันทร์ (2563) เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและพื้นที่ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์และการวัดผลประเมินผลตามพัฒนาการอย่างถูกต้อง

3.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรประชุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็กมาจัดทำแผนหรือโครงการ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาได้ถูกกำหนดเกณฑ์การประเมินสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ตามที่มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติกำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่สะอาด ปลอดภัย มีอาคารที่มั่นคง พร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร คำคำดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่งเสริมให้มีการวางแผน ผูกเชื่อมป้องกันอุบัติเหตุและรักษาความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของภาควิชา จิตจตุรพรกุล (2560) เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความมั่นคงปลอดภัยและได้มาตรฐาน มีระบบป้องกันภัยหรือระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศพล อินทร์จันทร์ (2563) เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง และมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

3.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และนำผลการประเมินร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางดูแลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล และพัฒนา

หลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานรวมถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดูแลสุขภาพเด็ก และใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กทุกคน เด็กต้องมีการพัฒนาที่สมบูรณ์เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกายจิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุทอง เนียมผอย (2558) เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนมาใช้และดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและส่งเสริมให้ครูสำรวจความต้องการของผู้เรียน ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ใช้และเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคิม จิระจตุรพรกุล (2560) เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง เด็กทุกคนต้องมีการพัฒนาที่สมบูรณ์ เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกายจิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เด็กทุกคนต้องรู้จักการรอคอยและมีความอดทน ตลอดจนต้องมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง รู้จักระวังอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศพล อินทร์จันทร์ (2563) เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและการดูแลสุขภาพอนามัย การกล้าแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิดและการใช้ภาษาในการสื่อสาร ความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย

3.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ควรเชิญชวนและจัดโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งเรียนรู้และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามเกณฑ์และมีคุณภาพตรงตามที่มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 กำหนดต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากครอบครัวและชุมชนเป็นหลัก ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงควรเชิญชวนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุทอง เนียมผอย (2558) เรื่อง ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ใช้และเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลญา แก่นแก้ว (2560) เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การปรับภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น สวยงามและสะอาดและจัดแหล่งเรียนรู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและนำหลักสูตรไปใช้จริง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการเป็นเครือข่ายติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ต่ำคำดี (2562) เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วม เพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และแนวทางด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบประสานดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ควรสำรวจความต้องการของชุมชน วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของชุมชน และเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในฐานะตัวแทนของชุมชน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

1.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการสรรหาบุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติหรือกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ได้บุคลากรครูและผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติและความสามารถที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและที่กฎหมายกำหนดและติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการทำงานของบุคลากร รวมไปถึงการจัดการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรประชุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็กมาจัดทำแผนหรือโครงการ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมความปลอดภัยทั้งภายใน และภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง และให้ได้มาตรฐาน

1.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ควรประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้านและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

1.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเชิญชวน จัดโครงการ/กิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งเรียนรู้และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงมหาดไทย. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กัลญา แก่นแก้ว. (2560). *สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (พิมพ์ครั้งที่ 5). (2561). กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟิคไซท์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : เบรน - เบส บุ๊ค
- เกตุทอง นิยมฝอย. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ชมภิสรา พ่วงดี. (2561). *แนวทางการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพสู่มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ธเนศพล อินทร์จันทร์. (2563). *แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ พ.ศ.2562*. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(4), 127-136.
- ธัญญารัตน์ ทองทิพย์. (2563). *การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขต ห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- เบญจพร ต่ำคำดี. (2562). *แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา

- ประภาพร เรืองรักษา. (2560). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ภาคิม จิรจตุรพรกุล. (2560). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2563). แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วัชรพร พรหมรังษี. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา
- วิสุตา กุลวรรณ. (2558). กระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2556). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2554). มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : กลุ่มการพัฒนามาตรฐานการกลไกสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก.
- อมรรัตน์ บุญเสนอ. (2560). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สิทธิเดช ธรรมประชา. (2560). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สมพร หงส์ทอง. (2559) . การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูปะชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 3) นางสาวปองทิพย์ ศิริวัฒน์ ครูชำนาญพิเศษ รักษาการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 หนองตมศึกษา(จันทง) สังกัดเทศบาลตำบลวังซ้อง อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก

- 1) นายไพศาล นวลทิม ตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
- 2) นายธัชชัย สอนหาจักร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
- 3) นางสาวรุ่งนภา สังข์ศรี ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาชำนาญการ กองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
- 4) นางสาวมุกดาพร เที่ยงแก้ว ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าทอง เทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

สุพรรณษา หุ่นทอง

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☒ ตามสภาพความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการสำนัก/กองการศึกษา/นักวิชาการศึกษา

☐ หัวหน้าสถานศึกษา

**ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☒ ตามสภาพความเป็นจริง

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดทำแผน					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด					
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย และแผนการบริหารจัดการครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูลที่ชัดเจน					
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล					
5	คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล					
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล					
8	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดโครงสร้าง คุณสมบัติและอัตรากำลัง ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด					
9	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสม พอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ					
10	ศูนย์พัฒนาเด็กจัดทำกระบวนการคัดเลือกบุคลากรอย่างถูกต้องและเป็นระบบ					

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการบุคลากร						
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการทำงานของบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด					
12	ศูนย์พัฒนาเด็กส่งเสริมความมั่นคงและความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับบุคลากร					
13	ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน					
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย						
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำนโยบายและแผนที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคาร บริเวณที่ตั้ง ภายใน ภายนอกอาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
16	หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายนโยบายให้ผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้รับรู้และปฏิบัติ					
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ค้นหาจุดเสี่ยง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง					
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอาคารมั่นคง ปลอดภัย					
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องสุขาสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ					
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและเพียงพอกับเด็ก					
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเตรียมความพร้อม และการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมการป้องกันอุบัติเหตุ					
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย					

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็กอย่างเป็นระบบ					
ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้						
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ					
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ใฝ่ ระวังการเจริญเติบโตของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น					
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค					
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพื้น/ล้าง มือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งาน ของเด็ก					
28	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน					
29	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้					
30	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง					
ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน						
31	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการการประชาสัมพันธ์และการ จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก					
32	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความ เข้าใจอันดี ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับ ตัวเด็กและการดำเนินงาน					

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
33	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็ก เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง					
34	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีความรู้ที่เหมาะสมตามวัย					
35	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้กับเด็กและชุมชน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ							
1.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดทำแผน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูลที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
6.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้าน วิชาการ ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และ สิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการ ข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลจากการ ประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการ บริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ ด้าน อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และ ด้านการจัดการข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารจัดการบุคลากร							
8.	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดโครงสร้าง คุณสมบัติและอัตรากำลัง ตาม มาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นกำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดอัตราส่วนของ ครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสม พอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่ม อายุ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	ศูนย์พัฒนาเด็กจัดทำกระบวนการ คัดเลือกบุคลากรอย่างถูกต้อง และ เป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการ ทำงานของบุคลากร โดยจัดให้มี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	สวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ ต่างๆ ตามระเบียบของหน่วยงานต้น สังกัด						
12.	ศูนย์พัฒนาเด็กส่งเสริมความมั่นคง และความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับ บุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ กำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของ บุคลากรให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย							
15.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำนโยบาย และแผนที่ครอบคลุมโครงสร้าง อาคาร บริเวณที่ตั้ง ภายใน ภายนอก อาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมทั้ง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16.	หัวหน้าสถานศึกษามอบหมาย นโยบายให้ผู้รับผิดชอบเป็นลาย ลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้รับรู้และ ปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ค้นหาจุดเสี่ยง เพื่อหาแนวทาง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	ป้องกันและแก้ไขเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง						
18.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอาคาร มั่นคง ปลอดภัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องสุขาสะอาด ปลอดภัยและเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่น กลางแจ้งที่ปลอดภัยและเพียงพอกับ เด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเตรียมความ พร้อม และการรับมือสถานการณ์ ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมการป้องกัน อุบัติภัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการ ดำเนินงานตามแผนด้านการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความ ปลอดภัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการ ประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการ บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยของเด็กอย่างเป็น ระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้							
24.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการ ดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ						
25.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวัง การเจริญเติบโตของเด็ก และดูแล การเจ็บป่วยเบื้องต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการระบบ สุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบ อาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่ง ปฏิกูล และพาหะนำโรค	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพื้น/ล้างมือให้ เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และ เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28.	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีพื้นที่/มุม ประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ใน ห้องเรียน และนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลจากการ ประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน							
31.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการการศึกษา ปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดพิษณุโลก	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	การประชาสัมพันธ์และการจัด กิจกรรมร่วมกันระหว่างครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
32.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสื่อสารเพื่อ สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจ อันดี ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับตัวเด็กและ การดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็ก เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุม ผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้ความรู้แก่ ชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและพัฒนา เด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตาม วัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแหล่งเรียนรู้ ต่างๆ ให้กับเด็กและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables
in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.947	35

แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
 3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก
- ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

สุพรรณษา หุ่นทอง

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร

ท่านมีแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ถูกต้อง และเป็นระบบ
ได้อย่างไร

3. ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ท่านมีแนวทางในการนำผลการประเมินการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของเด็ก ไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมให้เป็นระบบได้อย่างไร

4. ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ท่านมีแนวทางในการนำผลการประเมินการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ของเด็ก ได้อย่างไร

5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ท่านมีแนวทางในการสร้างแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้กับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนได้อย่างไร

ขอเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้
นางสาวสุพรรณษา หุ่นทอง
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

